

V dosud jedenácti vydaných svazcích Historického atlasu měst České republiky se představil soubor městských obcí rozdílné velikosti, způsobů založení i malebné topografie s bohatou historií a pestrými osudy jejich obyvatel. Tímto způsobem však lze poměrně dobře zpracovat města do cca 100 000 obyvatel. Města s více než 100 000 obyvateli by vyžadovala vzhledem k současnému počtu obyvatel, ale i ke značnému počtu obyvatel na počátku 20. století, tj. v období intenzivního urbanizačního procesu v českých zemích, a rovněž vzhledem k pestrému historickému a historicko-geografickému vývoji, jeden svazek mimořádně obsáhlý nebo jeden svazek o více sešitech. Charakteristika složitého vývoje velké městské aglomerace formou historického atlasu je totiž mnohem obtížnější. Redakční kolektiv proto uvažuje o variantách specifického zpracování svazků Historického atlasu týkajících se velkoměstských aglomerací

V nejbližší době se redakce atlasu také pokusí zpracovat ukázkový svazek jednoho z měst připojených k Praze na počátku 20. století, a to Libně (byla městem od roku 1898, připojena 1901). Metodicky zvažuje autorský kolektiv další obohacení tematiky rekonstrukčních map o problematiku sociotopografie, environmentálních dějin a paměti krajiny.

Dosud byly (v době od r. 1995 do ledna 2003) vydány následující svazky Historického atlasu měst České republiky: Sv. 2 – Pardubice (1995), Sv. 3 – České Budějovice (1996), Sv. 1 – Litoměřice (1996, vyšlo 1997), Sv. 4 – Děčín (1998), Sv. 5 – Hradec Králové (1998), Sv. 6 – Slaný (1998, vyšlo 1999), Sv. 7 – Tábor (1999), Sv. 8 – Jihlava (2000), Sv. 9 – Třebíč (2001), Sv. 10 – Telč (2001), Sv. 11 – Český Krumlov (2003). Všechny vyšly pod redakcí Evy Semotanové, poslední dva svazky redigoval též Robert Šimůnek. Vydavatelem byl Historický ústav AV ČR. Přípravovány jsou (k vydání v letech 2003–2005) Sv. 12 – Trutnov, Sv. 13 – Chrudim, Sv. 14 – (Praha) Libeň, Sv. 15 – Tišnov, Sv. 16 – Kolín.

Eva Semotanová

Výzkum pocitu bezpečí v českých městech

V České republice již řadu let působí na vládní úrovni Republikový výbor pro prevenci kriminality (dále RVPPK). Jedná se o výbor meziresortní, ve kterém jsou zastoupeny resorty vnitra, spravedlnosti, školství, mládeže a tělovýchovy, práce a sociálních věcí, obrany a financí. Jedním z trvalých úkolů tohoto výboru je péče o rozvoj preventivních aktivit na místní úrovni. Děje se tak prostřednictvím *Komplexního součinnostního programu prevence kriminality* (dále KSP), jenž se uskutečňuje v městech výrazně ohrožených kriminalitou a jinými sociálně patologickými jevy.

RVPPK usiluje o to, aby kriminalitou více ohrožená města jednak sama ze svých zdrojů usilovala o vytváření a realizaci preventivních programů, jednak umožňuje, aby podnětné preventivní programy sociální a situační prevence byly podpořeny finančně a metodicky ze státní úrovně.

Dobrá preventivní práce se však neobejde bez zpětné vazby. Proto RVPPK v roce 2002 rozhodl o provedení sociologického šetření ve vybraných městech, která jsou již více let zapojena do KSP. Cílem tohoto šetření je zmapovat současný stav obav občanů měst z kriminality a položit jim dotazy, jejichž zodpovězení by umožnilo usuzovat na úspěšnost či neúspěšnost dosavadní preventivní práce a naznačilo by další perspektivní směry v této činnosti.

Výzkum se zaměřil na zjišťování současného pocitu bezpečí respondentů (a na vnímání jejich ohrožení kriminalitou) ve městech v kontextu obecné spokojenosti (či nespokojenosti) s životem v lokalitě. Pozornost byla věnována též charakteru vztahu respondentů k různým obecně prospěšným (avšak ne vždy z pohledu řadového občana bezproblémovým) institucím, které by hypoteticky mohly být zbudovány v sousedství bydliště respondenta (např. ubytovna pro bezdomovce, výchovný ústav pro mládež, kostel, romské kulturní středisko, domov důchodců apod.). Výzkum si též všiml názoru respondentů na užitečnost (či neužitečnost) realizace vybraných skupin preventivních progra-

mů sociální a situační prevence z hlediska jejich úspěšnosti při omezování výskytu kriminality. V šetření byl mimo jiné proveden pokus o zjištění posunů v názorech občanů ve vztahu ke kriminalitě před a po aplikaci preventivních programů v lokalitě.

Věcný obsah a metodika šetření byly připraveny pracovníky Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, sběr dat provedla v 12 městech na konci roku 2002 agentura STEM. V současné době probíhá vyhodnocování a interpretace shromážděného empirického materiálu.

Kazimír Večerka

Seminář „Urbanizace jako téma interdisciplinárního výzkumu“

Při příležitosti 75. narozenin profesora Jiřího Musila uspořádala katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty UK v Praze vědecký seminář „Urbanizace jako téma interdisciplinárního výzkumu“. Seminář se konal odpoledne 11. února 2003 na Přírodovědecké fakultě. Posluchárna „Věž“ byla zaplněna kolegy, přáteli, bývalými i současnými posluchači Musilových přednášek a účastníky Gellnerovských seminářů. Úvodní slovo k semináři a úvodní teze k integrální povaze urbanizace přednesl Martin Hampl a vtiskl semináři ducha uvolněné atmosféry přátelského setkání akademické komunity k oslavě jednoho svého člena. Vystoupení

všech dalších řečníků navozenou atmosféru prohlubovala. Trochu vědy v její méně přisné podobě a zlatinky blahopřání a laudatia na významnou osobnost české sociologie se střídaly v příspěvcích Miroslava Petruska, Petra Dostála, Michala Illnera, Ludka Sýkory, Jitky Rychtařkové a Zdeňka Čermáka (v pořadí podle programu).

Pozorní posluchači – diskuse k příspěvkům byly obsažné – měli potěšení z toho, jak dobře se snášejí a jak si prospívají věda a dlouholetá přátelství, jak tato přátelství zakládají interdisciplinární spolupráci a výzkum. Jiří Musil odpověděl poděkováním všem a řadě lidí jednotlivě, přítomným i nepřítomným, za podporu a přátelství, které dovolily slušně žít a pracovat i v dobách temných, nejprve na konci 40. a během 50. let a potom v období normalizace v 70. a 80. letech.

Dalo by se na základě tohoto semináře odpovědět na otázku, která vlastnost vypovídá o vědeckém a osobním profilu Jiřího Musila nejvíce? Snad ano, stabilita, zakotvenost. Jiří Musil odolal svodům různých módních trendů, které provály sociologii v minulých padesáti letech a zůstal věrný teorii modernity, jak to vystihl ve svém vystoupení Milošlav Petrusek. Zůstává věrný sociologii města, jak je vidět i z knihy, která nedávno vyšla a jejímž je spoluautorem. Zůstává věrný svým přátelům a lidem, kteří ho obklopují v osobním i profesním životě. A zůstává mu pořád sklon k veselí.

Zdenka Vajdová